Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2022–2023

20 361 Suriname

Nr. 205

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 oktober 2022

In reactie op het verzoek van de vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking informeer ik u, mede namens de Minister-President, over het bezoek dat wij samen op 12 en 13 september 2022 aan Suriname hebben gebracht. Het bezoek volgde op het werkbezoek van president Santokhi aan Nederland in september 2021. De laatste keer dat een Nederlandse Minister-President Suriname bezocht was in 2008. Met dit bezoek werd de goede band tussen Nederland en Suriname herbevestigd.

Context

Het bezoek vond plaats in een tijd waarin de Surinaamse bevolking en regering voor grote uitdagingen staan. De staatsschuld van Suriname bedraagt momenteel circa 180% van het BNP. De kosten van levensonderhoud voor de bevolking zijn daarnaast, als gevolg van hoge inflatie, ook sterk toegenomen. Diverse sectoren, waaronder de gezondheidszorg, staan onder grote druk. Via een Nationaal Herstelplan en een IMF-programma zet de Surinaamse regering zich in om de diverse crisissen waarmee het land kampt het hoofd te bieden en duurzame hervormingen in gang te zetten. In juni van dit jaar vonden protesten plaats tegen de regering nadat een corruptieschandaal bij het Ministerie van Financiën aan het licht was gekomen. De leiders van de protesten zijn met een eisenlijst gekomen, onder andere over hervorming van de gezondheidszorg, waarna de regering stappen heeft ondernomen om enkele van deze eisen in te willigen. Een belangrijke boodschap die uitging van dit bezoek was steun voor de regering van president Santokhi en een aanmoediging om de hervormingen door te zetten.

Divers programma

Er was sprake van een divers programma die de brede samenwerkingsrelatie met Suriname reflecteerde en waarin verschillende thema's aan bod

kst-20361-205
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2022

kwamen zoals de gedeelde geschiedenis, regionale veiligheid, handel, klimaat en watermanagement. Ook vonden gesprekken met jongeren en het maatschappelijk middenveld plaats. De Minister-President legde kransen bij het monument voor de decembermoorden in Fort Zeelandia en bij het monument ter herdenking van slachtoffers van mensenrechtenschendingen in Suriname. Hierbij waren afvaardigingen van nabestaanden van slachtoffers aanwezig met wie de Minister-President heeft gesproken.

De Minister-President sprak op 13 september De Nationale Assemblee toe in een buitengewone openbare vergadering die werd georganiseerd tijdens het zomerreces van het Surinaamse parlement. In zijn toespraak refereerde de Minister-President aan de maatschappelijke verwevenheid tussen beide samenlevingen, de handelsrelatie en de huidige samenwerking tussen beide landen.[1] Ook stond hij stil bij de gezamenlijke uitdagingen op het vlak van geopolitieke ontwikkelingen, georganiseerde misdaad en klimaat. Wat betreft het slavernijverleden benadrukte de Minister-President de noodzaak van erkenning voor het leed dat is aangedaan, mede in aanloop naar het Herdenkingsjaar 2023.

Samenwerking

In de diverse gesprekken die plaatsvonden met president Santokhi en leden van zijn kabinet, waaronder Minister Ramdin, de Minister van Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking, is de brede samenwerkingsrelatie ter sprake gekomen tegen de achtergrond van de actuele uitdagingen waar het land voor staat. Er is daarom ook besproken hoe de samenwerking verder kan worden verdiept en verbreed.

In deze context heeft Suriname aangegeven het resterende bedrag van de Verdragsmiddelen te verdelen over een project gericht op export en het concurrentievermogen van de landbouwsector via de Inter-American Development Bank en een Zorg Transitie Fonds waarmee een start kan worden gemaakt met de noodzakelijke hervorming van de gezondheidssector.

Ook werd de financiële situatie van Suriname besproken. De stijgende mondiale inflatie leidt in Suriname tot grote prijsstijgingen en daarmee ook armoede. Suriname maakte de wens kenbaar met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) te spreken over een aangepast programma, waarin de nieuwe economische realiteit wordt meegewogen. Nederland heeft zich eerder ingespannen voor dit programma en ondersteunt Suriname door het verlenen van technische assistentie. Daarnaast heeft Nederland de herstructurering van de overheidsschuld van Suriname in de Club van Parijs gesteund. Hierover is in juni jl. een akkoord bereikt in de Club van Parijs.

Voorts werd door de Surinaamse gesprekspartners olie- en gaswinning genoemd als een belangrijke ontwikkeling voor Suriname. Daarbij is wederzijdse erkenning uitgesproken over de wereldwijde energieonzekerheid en het belang van duurzame winning van olie- en gas. Nederland heeft zich gecommitteerd aan de COP26-verklaring en op energieterrein is de actieve ondersteuning aan het Nederlandse bedrijfsleven in het buitenland conform BHOS-nota gericht op kansen voor duurzame energie. Het bezoek stond dan ook niet in het teken van olie- en gaswinning.

[1] Toespraak van Minister-President Mark Rutte in De Nationale Assemblee van Suriname | Toespraak | Rijksoverheid.nl.

De Minister-President heeft eveneens de interesse van Aruba, Curaçao en Sint Maarten aangekaart voor geassocieerd lidmaatschap van de Caribische Gemeenschap CARICOM, waarvan Suriname op dit moment het voorzitterschap bekleedt. Ook werd president Santokhi verzocht andere CARICOM-lidstaten aan te sporen tot ratificatie van het Verdrag van San José. Dit Verdrag biedt een juridische grondslag voor operationele samenwerking bij de bestrijding van drugssmokkel over zee en door de lucht in het Caribisch gebied. Suriname zelf is naast Belize een van de twee CARICOM-landen die het verdrag zowel getekend als geratificeerd hebben.

Makandra-programma en Twinningfaciliteit

In het kader van de gedeelde wens om de huidige relatie en samenwerking te verdiepen en te verbreden kondigde de Minister-President tijdens het bezoek een ophoging en een verbreding van het Makandra-programma aan. Het Makandra-programma is een meerjarig programma (2021–2025) gericht op technische assistentie aan Surinaamse overheid op het gebied van goed bestuur, waaronder versterking van de gezondheidssector, opbouw en versterking van de rechtstaat en het versterken van niet-fysieke economische infrastructuur. Het budget wordt opgehoogd van EUR 6 miljoen naar EUR 10 miljoen en de samenwerking binnen het programma zal verbreed worden naar de sectoren water, klimaat en onderwijs.

Daarnaast heb ik met een aantal organisaties uit het maatschappelijk middenveld gesproken wiens projecten Nederland gesteund heeft via de Twinningfaciliteit. De derde Twinningfaciliteit is in zomer 2022 afgerond en heeft 40 projecten gefinancierd waarbinnen Surinaamse en Nederlandse maatschappelijke partners hebben samengewerkt.

Water en klimaat

In juni van dit jaar heb ik steun aan Suriname toegezegd voor de aanpak van de hevige wateroverlast waarmee Suriname dit voorjaar te kampen had. Deze steun bestond uit 200.000 euro noodhulp aan UNICEF en het inzetten van het Dutch Risk Reduction (DRR)-team waarmee expertise op watermanagement gedeeld wordt conform de toezegging aan de Tweede Kamer. Tijdens een bezoek aan het nationaal crisiscentrum ben ik geïnformeerd over de implementatie van deze noodhulp. Ik nam daarnaast deel aan een uitgebreide rondleiding, door Deltares en in aanwezigheid van de Surinaamse Minister van Openbare Werken, langs de waterwerken in Paramaribo, waarmee verder inzicht werd verschaft in de bredere waterproblematiek in Paramaribo. Verouderde sluizen en gemalen, verstopte rioleringen en volgebouwde grachten leiden in de Surinaamse hoofdstad geregeld tot overstromingen.

In het kader van watermanagement en klimaat bezocht de voltallige delegatie tevens een mangrove-project van professor Naipal ten noorden van Paramaribo. Door herstel van de mangrove wordt de kust op een natuurlijke manier beschermd. De Nederlandse ambassade, samen met Deltares en professor Naipal, zal in november een seminar over natuurlijke kustbescherming organiseren.

Slavernijverleden

Een belangrijk onderdeel van het programma van de Minister-President was het gesprek over het slavernijverleden. Het doel was de dialoog aan te gaan over dit thema en de doorwerking hiervan in het heden in Suriname. De Minister-President heeft daartoe een open en constructief

gesprek gehad met het Nationaal Comité Slavernijverleden en de Nationale Reparatiecommissie Suriname waarbij hij met aandacht heeft geluisterd naar hoe het slavernijverleden leeft in Suriname. Het onderwerp kwam tevens aan bod in andere gesprekken.

Handel

In het kader van het versterken van de handelsrelatie reisden VNO-NCW voorzitter mevrouw Thijssen en 16 bedrijven uit de diensten-, agro- en maritieme sector mee.[2] De bedrijvendelegatie werd op diverse momenten actief betrokken bij het programma om zo onderlinge contacten met Surinaamse counterparts te bespoedigen. Ter opvolging van de eerdere Nederlands-Surinaamse business fora (2020 en 2021) werd een «Business Dialogue» georganiseerd die werd gehost door Minister Ramdin waarbij ook de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking aanwezig was. Hier konden de bedrijven met ruim 100 Surinaamse collega's en Nederlandse bedrijven die reeds actief zijn in Suriname kennis en ervaringen delen. In totaal werden er zeven MoU's en contracten tussen Nederlandse en Surinaamse bedrijven getekend door bedrijven actief in ondermeer de zorg, duurzame energie en data-analyse.

Hoewel het ondernemersklimaat in Suriname nog grote hervormingen behoeft, Suriname staat op plaats 162 van de *ease of doing business index*, zijn er diverse Nederlandse bedrijven die economische kansen zien in Suriname en daarbij de ondersteuning van de Nederlandse overheid op prijs stellen. Het Nederlandse bedrijfsleven wordt door de Rijksdienst voor Ondernemen (RVO) en de Nederlandse ambassade in Paramaribo ondersteund om internationaal te ondernemen. Bedrijven kunnen hiervoor ook gebruik maken van het handelsinstrumentarium via de RVO. Suriname staat op de nieuwe landenlijst voor het PSD-instrumentarium.

Ook in de gesprekken die wij voerden werd stilgestaan bij de uitdagingen rond het ondernemen in Suriname en werd Suriname aangemoedigd om het ondernemersklimaat te verbeteren. Met het Surinaamse Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technische Innovatie heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken de afgelopen tijd gesprekken gevoerd over het ontwikkelen van Makandra-projecten die hierop aansluiten. Tevens kan voor ondersteuning op dit vlak gekeken worden naar de PSD-toolkit.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.N.A.J. Schreinemacher

[2] Te weten: Haven Rotterdam, Consulytics, Teleperformance, Deltares, AFE VDL Systems, Siemens Healthineers, Boskalis, Damen, Tijms, Arts en Zorg Groep, Dutch Seafoods, Baggerbedrijf De Boer, Koppert Cress, EGM architecten, Dordtech.